

UZASADNIENIE

K. K. domagała się zasądzenia od (...) S.A w W. kwoty 1.079,30 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13.09.2016 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu wg norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

Pozwany (...) S.A. w W. wnosił o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, z wyodrębnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd rejonowy ustalił i zważył, co następuje:

W związku z kolizją za którą pozwany odpowiadał z tytułu OC okresie od 23.07.2016 r. do dnia 11.08.2016 r. powódka wynajęła pojazd zastępczy, którego koszt opiewał na kwotę 3.560 zł tj. 19 dni po stawce 190 zł brutto za dobę oraz 40 zł za podstawienie i odbiór auta. Pozwany zrefundował jedynie kwotę 2.570,70 zł za okres 19 dni po stawce 135,30 zł brutto.

Utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia stanowi szkodę majątkową. W piśmiennictwie podkreśla się, że normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 kc jest bardzo często niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego, nie tylko w sytuacji jego uszkodzenia ale również zniszczenia. Jeżeli więc poszkodowany poniósł w związku z tym koszty, które były konieczne, na wynajem pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu (Wyrok SN z dnia 08.09.2004 r., sygn. akt IV 672/03).

Zgodnie zatem z treścią art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym funduszu gwarancyjnym i polskim biurze ubezpieczycieli komunikacyjnych zwrot kosztów wynajmu samochodu zastępczego za okres oczekiwania na naprawę samochodu mieści się w ramach normalnego, adekwatnego związku przyczynowego w rozumieniu art. 361 § 1 kc i jest objęta zakresem obowiązku naprawienia szkody przez ubezpieczyciela w ramach odpowiedzialności OC. Nie wszystkie jednak wydatki pozostające w związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym mogą być refundowane, istnieje bowiem obowiązek wierzyciela zapobiegania szkodzie i zmniejszenia jej rozmiarów na co wskazuje Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17.11.2011 r., III CZP 5/11.

Jednak w myśl art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne, w związku z czym w orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, iż rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 KPC). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 KPC), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 KPC) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19 maja 2016 r. I ACa 1658/15).

Rozkład ciężaru dowodów (art. 6 k.c.) ma w postępowaniu cywilnym znaczenie wówczas, gdy istotne fakty nie zostaną udowodnione. Wówczas konsekwencje procesowe tego ponosi strona, na której dowód spoczywał w myśl art. 232 kpc.

Jak przyjął sąd rejonowy niewątpliwie w majątku powódki powstała szkoda, która stanowi koszt wynajmu pojazdu zastępczego na czas dokonywania naprawy pojazdu uszkodzonego w wyniku kolizji z dnia 23.07.2016 r. gdyż wystąpiły dodatkowe koszty związane z najmem pojazdu zastępczego. Z samochodu uszkodzonego w zdarzeniu z dnia 23.07.2016 r. korzystał na co dzień syn poszkodowanej, która zapewniała mu transport do pracy przy użyciu swojego samochodu. Aby nadal zapewnić synowi dojazdy niezależnym środkiem transportu, musiałaby, wobec uszkodzenia swojego pojazdu, wynająć auto zastępcze i tak też uczyniła. Syn powódki miał do dyspozycji jeszcze jeden samochód, jednakże konieczność najmu pojazdu zastępczego została podyktowana dojazdami do pracy (w różne miejsca i w

różnym czasie) pozostałych członków rodziny poszkodowanej. Zatem niewątpliwie w niniejszej sprawie najem pojazdu zastępczego był celowy i uzasadniony.

Pojazd zastępczy marki V. (...) był wynajmowany przez powódkę od dnia 23.07.2016 r. do dnia 11.08.2016 r., a zatem przez 19 dni, przy czym okres najmu nie był kwestionowany przez stronę pozwaną. Dzienna stawka najmu wynosiła 190 zł brutto. Poszkodowana poniosła również kwotę 40 zł z tytułu podstawienia i odbioru auta. Jednakże pozwany wypłacając poszkodowanej odszkodowania za wynajęcie samochodu zastępczego w wysokości 2.570,70 zł, przyjął za uzasadnioną stawkę 135,30 zł brutto za dobę.

W ocenie sądu rejonowego pozwany nie wykazał, że stawka w wysokości 135,30 zł jest stawką rynkową. Z dokumentacji załączonej do akt przez stronę pozwaną (vide k. 74-77) wynika, iż stawka w segmencie D za czas najmu powyżej 14 dni wynosi 125 zł netto / 153,75 zł brutto, zaś opłata za 1 km podstawienia i odbioru pojazdu wynosi 2 zł/km. Zatem gdyby poszkodowana wynajęła auto zastępcze od pozwanego to koszt opiewałby na kwotę 4.021,25 zł (19 dni najmu po stawce 153,75 zł brutto + podstawienie i dobór pojazdu 2x275 km – trasa W.-A. – x 2 zł/km). Tymczasem łączny koszt najmu pojazdu zastępczego, z którego skorzystała powódka, wyniósł kwotę 3.650 zł

W kontekście poczynionych przez sąd rejonowy ustaleń okres najmu samochodu zastępczego w dniach 23.07.2016 r. – 11.08.2016 r., po stawce 190 zł brutto za dobę, był uzasadniony.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i wskazaną ocenę prawną sąd rejonowy wyrokiem z dnia 12 października 2021 r. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. K. kwotę 1.079,30 zł (jeden tysiąc siedemdziesiąt dziewięć złotych 30/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 13.09.2016 r. do dnia zapłaty, oraz rozstrzygnął o kosztach procesu obciążając nimi pozwanego

Apelacja od wyroku sądu rejonowego złożył pozwany zaskarżając wyrok w całości. Skarżonemu wyrokowi zarzucał:

- naruszenie prawa materialnego - art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz.U. z 2013r poz. 392 ze zmianami) oraz art. 361 § 1 i 2 kc poprzez przyjęcie, że powódce należy się dodatkowe odszkodowanie obejmujące koszty najmu pojazdu zastępczego w kwocie 1079,30zł, w sytuacji, gdy naliczone w tej wysokości odszkodowanie nie jest wydatkiem koniecznym oraz ekonomicznie uzasadnionym i powódka nie wykazała zasadności roszczenia w tej wysokości,

- naruszenie prawa materialnego - art. 354 kc i art. 362 kc poprzez pominięcie przy orzekaniu zasady współdziałania wierzyciela z dłużnikiem i obowiązku minimalizowania wielkości szkody polegającej w tym wypadku na tym, iż poszkodowana powinna przede wszystkim nie zwiększać niepotrzebnie rozmiaru szkody, a w niniejszej sprawie samochód zastępczy był używany przez osobę trzecią, a nie poszkodowaną właścicielką pojazdu,

- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 kpc przez dokonanie oceny dowodów w sposób nie wszechstronny i sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego poprzez nie uwzględnienie faktu, że:

- powódka, będąca właścicielką pojazdu, w czasie trwania umowy najmu pojazdu zastępczego przebywała poza krajem, a będąc w Polsce nie potrzebowała pojazdu zastępczego i de facto go nie użytkowała, co wynika z zeznań świadka P. K.,
- P. K. posiadał w dacie szkody dwa pojazdy (P. i V. (...)), co wynika z informacji z Wydziału Komunikacji i (...) Starostwa Powiatowego w A.,
- umowa użyczenia samochodu sporządzona w dniu 01.09.2014r pomiędzy właścicielką pojazdu K. K. jest bezpłatna i zawiera zakaz oddawania samochodu do używania osobom trzecim,

- pojazd zastępczy użytkowała w rzeczywistości synowa powódki (żona P. K.), co wynika z zeznań świadka P. K..

Uwzględnienie powyższych okoliczności mogło doprowadzić do zgoła odmiennych wniosków i tym samym oddalenia powództwa w zakresie kwoty 1.079,30zł.

Wskazując na powyższe wnosił o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Augustowie I Wydziału Cywilnego z dnia 12.10.2021r, sygn. akt IC 58/20 i oddalenie powództwa w całości, a także zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych (z uwzględnieniem wyodrębnionych kosztów zastępstwa procesowego),
2. zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, z uwzględnieniem wyodrębnionych kosztów zastępstwa procesowego,

ewentualnie o:

3. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Augustowie I Wydziałowi Cywilnemu do ponownego jej rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach II instancji.

W uzasadnieniu apelacji pozwany przedstawił argumentację przemawiającą za niezasadnością uznania, że powódce przysługiwało odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego – gdyż z takiego nie korzystała.

W odpowiedzi powódki na apelację pozwanego domagała się ona oddalenia apelacji i zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, w postępowaniu odwoławczym.

Sad okręgowy zważył co następuje:

Apelację uznać należało za bezzasadną.

Na wstępie wskazać należy, iż roszczenie powódki dotyczyło uznania przez pozwanego kosztów najmu pojazdu zastępczego w zaniżonej wysokości, a nie odmowy przyznania zwrotu tych kosztów co do zasady. Tak więc argumenty apelacji są praktycznie całkowicie nietrafne – bowiem sprowadzają się do kwestionowania zasadności najmu w ogóle, a nie stawki tych kosztów. Uszło uwadze pozwanego, że decyzją z dnia 16 listopada 2016r (k.6 akt sprawy) pozwany przyznał powódce odszkodowanie związane z najmem pojazdu zastępczego w kwocie 2570,70 zł. Apelacja nie zawiera żadnej argumentacji stanowiącej polemiczny charakter w stosunku do ustaleń sądu rejonowego odnoszących się do przyjętej stawki najmu – stąd też sąd II-giej instancji nie bardzo ma punkt odniesienia, który uzasadniał by przedstawienie poglądu czy argumentacji sądu odwoławczego. Niekwestionowanie przez pozwanego zasadności odszkodowania za najem pojazdu zastępczego i przyznanie odszkodowania za okres wskazany przez powódkę, tyle że przy przyjęciu niższej stawki prowadzi do wniosków całkowicie sprzecznych argumentacją podnoszoną na etapie procesu przed sądem I-szej instancji, a dalej powielanych w apelacji.

Jedynie zarzut apelacyjny dotyczący przyjęcia przez sąd, że powódce należy się dodatkowe odszkodowanie obejmujące koszty najmu pojazdu zastępczego w kwocie 1079,30zł, w sytuacji, gdy naliczone w tej wysokości odszkodowanie nie jest wydatkiem koniecznym oraz ekonomicznie uzasadnionym i powódka nie wykazała zasadności roszczenia w tej wysokości - może być interpretowany jako kwestionowanie roszczenia z uwagi na przyjmowaną przez stronę powodową stawkę i to w drodze wykładni rozszerzającej, bowiem sama redakcja zarzutu jednoznaczna nie jest.

Odnosząc się do kwestii uzasadnionych kosztów najmu należy zaznaczyć, że w orzecznictwie SN, jak i w doktrynie prawa cywilnego, dobrze ugruntowany jest pogląd, iż odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu mechanicznego obejmuje niezbędne i ekonomicznie uzasadnione koszty, ustalone według cen występujących na lokalnym rynku. Przy czym kosztami „ekonomicznie uzasadnionymi” są koszty ustalone według cen, którymi posługuje się wybrany przez poszkodowanego warsztat. Nie ma przy tym

znaczenia fakt, że ceny te odbiegają (są wyższe) od cen przeciętnych dla określonej kategorii usług naprawczych na rynku. Zgodnie bowiem z tym, co wyżej powiedziano, ubezpieczony nie ma obowiązku poszukiwania sprzedawcy oferującego najniższe ceny. Poglądy powyższe co prawda dotyczące kosztów naprawy pojazdów, należy również odnieść do wysokości zastosowanego czynszu najmu. W konsekwencji, szanując prawo poszkodowanego do wyboru wynajmcy pojazdu zastępczego, brak jest podstaw do zakwestionowania stawki czynszu najmu. Poszkodowanemu bowiem przysługuje prawo wyboru miejsca wypożyczenia pojazdu, przy czym może on się kierować takimi kryteriami jak renoma, lokalizacja w określonej części kraju, czy też nawet określonej części miejscowości, a zwłaszcza w niedalekiej odległości od warsztatu naprawczego, w którym pozostawiono pojazd uszkodzony. Innymi słowy, o wyborze danego wynajmującego decydują przede wszystkim czynniki subiektywne po stronie poszkodowanego, na które ani sprawca szkody, ani jego ubezpieczyciel nie mają i nie mogą mieć wpływu. Brak jest w systemie prawa polskiego zakazu korzystania z najwyższej jakości usług. Brak również nakazu poszukiwania na terenie kraju czy też konkretnej miejscowości podmiotów, w których wynajem jest najtańszy. Poszkodowany ma prawo dokonać naprawy tam, gdzie jest to dla niego, z różnych względów, najbardziej dogodnie i w pobliżu tego miejsca wynajmując pojazd zastępczy. Sąd Najwyższy w wyroku z 18.3.2004r. (IV CKN 1916/00) przyjął nawet, że okoliczność, iż koszty wynajęcia pojazdu zastępczego przekroczyły cenę nowego samochodu, nie może automatycznie przesądzać o istnieniu przyczynienia się poszkodowanego do powiększenia rozmiaru szkody.

Z przytoczonych względów apelację uznać należało za niezasadną i na podstawie art. 385 kpc oddalić. O kosztach orzeczono na mocy art. 108 kpc wedle reguł określonych treścią art. 98 kpc oraz rozporządzenia ministra sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Cezary Olszewski